

dr hab. Joanna Mysona Byrska, prof. UPJPII
Wydział Filozoficzny
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Recenzja dorobku naukowego dr Krzysztofa Michalskiego w postępowaniu habilitacyjnym

1. Informacje ogólne, sylwetka naukowa kandydata

Dr Krzysztof Michalski w 1994 r. ukończył jednolite pięcioletnie studia magisterskie na kierunku filozofia na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie, w latach 1992-1994 był stypendystą Zakładu Historii Filozofii KUL (tzw. stypendium zakładowe). W okresie 01.10.1994 do 30.09.1995 odbywał studia uzupełniające (Postgraduierten-Kolleg) na Uniwersytecie Westfalskim (WWU), od 01.10.1997 do 30.09.1998 odbył stacjonarne studia doktoranckie z filozofii techniki w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Technologicznego w Dreźnie (stypendium DAAD), od 01.10.2000 do 30.09.2002 kontynuował studia magisterskie na kierunku filologia germańska na Uniwersytecie Rzeszowskim; przerwane po 4 semestrach. W 2003 roku dr Krzysztof Michalski uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii z wyróżnieniem, nadany przez Radę Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie rozprawy pt.: „Etyka a wartościowanie techniki w najnowszej niemieckiej filozofii techniki”, promotor prof. dr hab. Andrzej Kiepas.

2. Dotychczasowe zatrudnienie

Dr Krzysztof Michalski związany jest zawodowo z Politechniką Rzeszowską, w okresie od 01.10.1995 do 30.09.2003 r był zatrudniony jako asystent w Zakładzie Nauk Humanistycznych na Wydziale Zarządzania i Marketingu. Następnie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora został zatrudniony na stanowisku adiunkta i pracował na tym stanowisku do roku 2016. Od roku 2016 dr Krzysztof Michalski zatrudniony jest jako adiunkt w Zakładzie Nauki o Bezpieczeństwie, który został przekształcony w 2020 r w Zakład Zarządzania Projektami i Polityki Bezpieczeństwa na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej; obecnie według

danych ze strony www Politechniki Rzeszowskiej dr Krzysztof Michalski jest zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Nauk Humanistycznych i Społecznych na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej.

Dr Krzysztof Michalski realizował poza Politechniką Rzeszowską zadania badawcze i dydaktyczne dla jednostek naukowych krajowych i zagranicznych: Centrum Badawcze im. H. Helmholtza w Karlsruhe, Fraunhoferowskie Centrum Zastosowań Planowania Systemów Logistycznych i Inżynierii Informacyjnej (ALI) w Cottbus, Leibniz-Sozietät w Berlinie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Rzeszowski, Biuro Analiz Sejmowych, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi. W okresie 01.02.2005 do 30.06.2005 r. pełnił również obowiązki kierownika organizacyjnego (Geschäftsführender Leiter) we Fraunhoferowskim Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Społeczeństwa Informacyjnego (CRI), działającym przy Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

3. Dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora

Dorobek dr Krzysztofa Michalskiego po uzyskaniu stopnia doktora jest niezwykle bogaty zarówno jeśli chodzi o liczbę opublikowanych artykułów i rozdziałów w monografiach wieloautorskich, jak również o różne zakresy tematyczne. Habilitant opublikował w zakresie badań filozoficznonaukowych i metodologicznych nad oceną technologii 10 artykułów naukowych, które częściowo są zbieżne tematycznie z poruszonymi w głównym osiągnięciu naukowym. Habilitant w tym zakresie opublikował również 4 rozdziały w monografiach. Osiągnięcia w tym zakresie tematycznym zamyka monografia napisana we współautorstwie z dr hab. Marcinem Jurigiewiczem pt.: „Konflikty technologiczne. Nowa architektura zagrożeń w epoce wielkich wyzwań”, wyd. Difin, Warszawa 2021. Habilitant jest autorem wprowadzenia i rozdziałów I – VI. Książka porusza bardzo istotne współcześnie zagadnienia dotyczące tytułowych konfliktów technologicznych oraz zagrożeń, które współcześnie dotyczą człowieka. Dużą zaletą pracy, poza aktualnym tematem, jest odniesienie do modelowych przykładów i ich analiza ze szczególnym zwróceniem uwagi na społeczne skutki. Autor pokazuje, że zarówno konflikty, jak i zagrożenia dotyczą społeczeństwa i poszczególnych ich członków w różnym stopniu, a co więcej uświadamia czytelnikowi, iż nauki eksperymentalne mogą budować fałszywe poczucie bezpieczeństwa, co dodatkowo zwiększa ryzyko z jakim na co dzień się spotykamy. Książka – jak sam Autor zaznacza – jest

popularnonaukowym uzupełnieniem monografii wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe i należy ją docenić jako pozycję, która może w sposób faktyczny wpłynąć na wzrost świadomości społecznej odnośnie skutków, potencjalnych zagrożeń, konfliktów i ryzyk związanych z różnego rodzaju nowoczesnymi technologiami coraz powszechniej stosowanymi na co dzień. Jednocześnie jej wartość naukowa – paradoksalnie ze względu na popularnonaukowy charakter, zastosowany styl językowy i sposób prezentowania analiz – jest wysoka i stanowi wartościową lekturę dla naukowców z różnych dziedzin nauki.

Kolejne obszary badań wymieniane przez Habilitanta to metaetyka (3 artykuły), etyka techniki i etyka inżynierska (5 artykułów). Badania te są próbą zwrócenia uwagi na technikę jako ważne pole badań etyków, co jest istotne w dobie coraz większych możliwości technologicznych i rosnącej nieprzewidywalności ostatecznych skutków różnych innowacji. Habilitant zajmował się również etyką korporacyjną oraz społeczną odpowiedzialnością biznesu w połączeniu z filozofią zrównoważonego rozwoju. W tym zakresie tematycznym opublikował 9 tekstów. Autor proponuje w swoich pracach rezygnację z opracowywania całościowych koncepcji etycznych, a w ich miejsce zwrócenie uwagi na proceduralne wymagania, które pozwalają praktycznie skutecznie egzekwować etyczne zalecenia. Proceduralne podejście ma zarówno swoje wady jak i zalety, otwartym pozostaje pytanie czy opieranie się na procedurach jest w stanie zapewnić w każdej sytuacji właściwe działanie dostosowane potrzeb, zasad i wymogów etycznych. Etyka wymyka się całościowym ujęciom i zawsze decyzje podejmowane są przez konkretne jednostki w odniesieniu do wartości dla tych jednostek istotnych.

Habilitant w swoich badaniach po uzyskaniu stopnia doktora zajmował się również filozofią i metodologią nauk o bezpieczeństwie w ujęciu interdyscyplinarnym. W tym zakresie tematycznym opublikował 15 prac, w tym kilka we współautorstwie. Ostatnim obszarem zainteresowań Habilitanta jest filozofia techniki. W tym zakresie Habilitant opublikował 5 artykułów. Podobnie jak w przypadku innych artykułów – jak sam Habilitant to określa w swoim autoreferacie – jego wkład polega głównie na upowszechnianiu wiedzy o zdobyczach niemieckiej filozofii techniki. Upowszechnianie jest z całą pewnością ważnym elementem pracy naukowej i należy je doceniać pamiętając o charakterze tego rodzaju działalności naukowej.

Wszystkie przedłożone do oceny prace – zarówno monografia we współautorstwie z dr hab. Marcinem Jurigiewiczem pt.: „Konflikty technologiczne. Nowa architektura zagrożeń w epoce wielkich wyzwań”, jak i artykuły – napisane są w tym samym stylu: bardzo bogatym

językiem, zdania są długie, często wielokrotnie złożone. Widać po stylu pisania, że Autor dużo przebywał w Niemczech i czytuje prace naukowe pisane po niemiecku. Mankamentem wszystkich tekstów Autora jest ich nadmierne rozbudowanie, które można określić chyba najlepiej słowem „przegadanie”. Pod tym względem wyjątek stanowi monografia „Konflikty technologiczne”, która dzięki swojemu – jak podają Autorzy – popularnonaukowemu charakterowi jest czytelna i klarowna. Pozostałe teksty autorstwa dr Michalskiego są bardzo obszerne objętościowo, a w zawiłościach czysto stylistycznych czytelnik może się gubić. Tzw. „odchudzenie” tekstów i rezygnacja z wielokrotnie złożonych zdań wpłynęłoby pozytywnie na ich przekaz, który nie gubiłby się w stylistycznych zawiłościach i ozdobnikach.

Wyróżnione przez Habilitanta obszary badań świadczą o dość szerokim i jasno sprecyzowanym kręgu zainteresowań skoncentrowanym wokół zagadnień związanych z technologiami i techniką. Autor pochodzi do technologii w sposób uwzględniający wiele jej aspektów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na społeczeństwo i zmiany jakie mogą zachodzić pod wpływem stosowania nowoczesnych rozwiązań, zasadniczo pokazując wpływ na społeczeństwo na poziomie metaanaliz.

Ta część dorobku spełnia stawiane wymagania i należy ocenić ją pozytywnie.

4. Główne osiągnięcie naukowe

Główne osiągnięcie naukowe to monografia autorska pt.: „Technology Assessment. Ocena technologii – nowe wyzwania dla filozofii nauki i ogólnej metodologii nauk”, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2019, licząca 556 stron i opatrzona obszerną bibliografią.

Monografia składa się z czterech rozdziałów poprzedzonych długim wprowadzeniem w problematykę podejmowaną przez Autora. Struktura całej pracy, w tym poszczególnych rozdziałów jest mocno rozbudowana, dzięki czemu już sam spis treści pokazuje bogactwo podejmowanych zagadnień oraz wysiłek jaki Autor podjął starając się je uporządkować i zaprezentować jako całość, mimo specyfiki zagadnienia, które nie dość że podlega nieustannym procesom rozwoju, to dodatkowo pojawiają się wielowarstwowe i systematycznie zachodzące zmiany. Wprowadzenie do monografii jest bardzo obszerne, co Autor tłumaczy specyfiką podejmowanych zagadnień, mało znanych na polskim gruncie, odwołuje się między innymi do nauki postnormalnej, nauki typu drugiego (Mode 2 Science). Tłumaczenie to można uznać za zasadne. Autor szeroko omawia znaczenie podjętych badań, ich kontekst, stopień nowatorstwa,

przedstawia cele i metody pracy, jak również wskazuje na problemy, z którymi się spotkał podczas swoich wieloletnich badań. Jasno i precyzyjnie, aczkolwiek w charakterystyczny dla siebie sposób (rozbudowana stylistyka), formułuje tezy i zadania badawcze, które podejmuje w całej pracy. W rozdziale pierwszym zaprezentowana zostaje dziedzina naukowa stanowiąca przedmiot badań, którym poświęcona jest cała monografia. Autor wskazuje na trójwymiarową strukturę zagadnienia oceny technologii, zwraca uwagę na aspekty poznawcze, aksjonormatywne i metodyczno – proceduralne. W tym też rozdziale z dużą precyzją charakterystyczną dla niemieckich prac badawczych Autor dokonuje szeregu analiz wyjaśniających zagadnienie oceny technologii, jej genezę oraz prezentuje bogaty rys historyczny omawianej problematyki, nie ucieka przy tym od prezentacji różnego rodzaju krytyk z jakimi na przestrzeni lat spotykały się podejmowane próby oceny technologii. Szeroko przedstawione zostają charakterystyki oceny technologii z różnych punktów widzenia, pojawia się również pytanie o sens prac nad oceną technologii ze względu na nieprzewidywalność lub małą przewidywalność skutków różnego rodzaju wywoływanych przez zastosowanie technologii. Istotnym i nie rozwiązany problemem pozostaje kto powinien zajmować się oceną technologii. Autor stawia bardzo jasno tezę, że powinno to być zdanie, do którego włączani są filozofowie, z naciskiem na filozofów nauki i metodologów. Rozdział pierwszy prezentuje między innymi bardzo szczegółowo dane historyczne rozwoju zagadnienia oceny technologii pokazując dominujące nurty i ich specyfikę. W tym rozdziale rys historyczny jest mocno zaznaczony. Autor precyzyjnie wylicza różnego rodzaju sposoby oceny technologii, wskazuje również na pięć typów technologii, które budzą szczególne obawy społeczne, odnosi się również do postulowanej aksjonormatywnej neutralności wskazując na trudności jakie owa neutralność w przypadku oceny technologii napotyka. Czytelnik po lekturze pierwszego rozdziału może zadać sobie pytanie – czy przy tak ogromnej złożoności zagadnienia, jakim jest ocena technologii, taka – sensowna i rzetelna – ocena w ogóle jest możliwa? Autor zaznacza, że właśnie owa złożoność i „specyfikacja oceny technologii otwiera przed filozofią rozległe możliwości zaangażowania i kooperacji” (str. 121). Dyscypliny filozoficzne z całą pewnością potrafią stworzyć „trwałe ogólnoteoretyczne zaplecze oceny technologii”. Otwartym pytaniem pozostaje jednak czy w ogóle ze względu na złożoność i wielowymiarowość, inter i transdyscyplinarność oceny technologii jest to możliwe. Autor jest doskonale świadomy tego problemu i w dalszej części pierwszego rozdziału wskazuje na przeszkody, które utrudniają budowanie ogólnej teorii oceny technologii będącej z konieczności refleksją niezwykle złożoną.

Rozdział drugi pracy omawia również w sposób bardzo rozbudowany i szczegółowy pole przedmiotowe oceny technologii, skutki oddziaływań technologii, obiektów technicznych, istotność skutków oraz społeczny rozkład skutków technologii, w tym sposoby radzenia sobie z niewiedzą, niepewnością, a nawet obawami przed nowoczesnymi technologiami. W tych kontekstach pojawia się również analiza ryzyka i ryzyk. Autor – podobnie jak w całej monografii – prowadzi swoje analizy konsekwentnie na metapoziomie, nie odnosząc się do praktyki dnia codziennego i nie podając również w przypisach przykładów wpływu na społeczeństwo technologii (wyjątek stanowi zagadnienie GMO, gdzie Autor analizuje konkretną sytuację; w monografii konkretnych przykładów raczej nie znajdujemy). Rozdział drugi pozostawia – zwłaszcza w przypadku wpływu na społeczeństwo – pewien niedosyt, brakuje wskazania na rzeczywiste skutki oddziaływania technologii na społeczeństwo zwłaszcza w zakresie rozkładu skutków i kosztów ponoszonych przez poszczególne społeczeństwa, a nawet grupy społeczne. W tym zakresie Autor nie rozwija tematu tak szczegółowo jak w przypadku innych zagadnień, mimo zapowiedzi we wstępie podjęcia tych zagadnień jako istotnych w omawianiu oceny technologii.

Rozdział trzeci Autor poświęcił problemom normatywnym w ocenie technologii. Zasadnicze pytanie, które stanowi nić przewodnią tego rozdziału to pytanie – jasno wyartykułowane przez Autora – „czy ocena technologii ma zachowywać neutralność w stosunku do klientów i społecznie spornych kwestii aksjonormatywnych oraz zachowywać dystans do społecznych konfliktów (....)” (str. 209). Oczywiście chodzi o konflikty wybuchające na skutek stosowania lub rozwoju kontrowersyjnych rozwiązań technologicznych. Autor również w tym rozdziale pokazuje szerokie tło historyczne i szeroko opisuje problematykę postulowanej aksjonormatywnej neutralności wskazując, że postulowana neutralność szacowania skutków technologii jest niemożliwa ze względu na istnienie aksjonormatywnych presupozycji. Rozdział warto by było uzupełnić o odniesienia – nawet w przypisach – do konkretnych przykładów takich oceny z aksjonormatywnymi presupozycjami. Jak słusznie Autor zaznacza już sam wybór modelu oceny technologii nie jest i nie może być całkowicie neutralny aksjonormatywnie. Wielość koncepcji etycznych, różnorodność dyskursów powoduje dodatkowe trudności. Autor stara się to wszystko pokazać. Autor stawia również pytanie o możliwość ufundowania oceny technologii na różnych systemach etycznych pokazując wady i zalety fundowania oceny technologii na jednej wybranej etyce. W tym rozdziale znajdziemy wiele odniesień do kontekstów etycznych na poziomie metaetycznym.

Rozdział czwarty poświęcony jest problemom metodyczno – proceduralnym w ocenie technologii. Zgodnie z tytułem rozdziału Autor drobiazgowo analizuje tytułowe problemy, pokazuje wady i zalety podejścia refleksyjnego i dyskursywnego. W rozdziale znajdziemy przegląd dotychczasowych prób standaryzacji oceny technologii i analizę wybranych wzorcowych projektów z obszaru oceny technologii. Zaprezentowanych zostaje kilkadziesiąt metod roboczych, które zestawione zostają na końcu książki.

W zakończeniu Autor podkreśla wielopostaciowość zagadnienia jakim jest ocena technologii i postuluje włączanie w coraz szerszym zakresie do badań nad tym obszarem filozofów. Ocena technologii jako dziedzina badań w analizach Autora jawi się jako rozmyta tożsamościowo, interdyscyplinarna, a metody sprawiają wrażenie pożyczonych z innych nauk szczegółowych. Z tego wszystkiego Autor świetnie zdaje sobie sprawę i aby przeciwdziałać dalszym problemom w ocenie technologii postuluje podbudowanie filozoficzne. Ocena technologii jawi się jako domena post - normalnej działalności naukowo – badawczej ze szczególnym zwróceniem uwagi na różnego rodzaju ryzyk związanych z technologiami, wpływem społecznym, konsekwencjami wyborów itd.. Nie bez znaczenie pozostaje według Autora włączanie różnego rodzaju interesariuszy oraz przedstawicieli społeczeństwa w procesy oceny technologii. Dzięki takim działaniom ma szansę wzrastać świadomość konsekwencji wyboru takich a nie innych rozwiązań technologicznych. W ten sposób ocena technologii staje się narzędziem budowania świadomego społeczeństwa korzystającego w sposób racjonalny i zrównoważony z osiągnięć współczesnej technologii. Ma to również znaczenie dla przeciwdziałania konfliktom społecznym, które mogą powstawać ze względu na skutki i rozkład społecznych skutków korzystania z technologii. Ocena technologii z tego względu ma zdaniem Autora przyczynić się do przeciwdziałania owym konfliktom i zwiększać bezpieczeństwo społeczne. Większa świadomość społeczna i znajomość technologii oraz możliwych jej skutków dzięki poznaniu oceny technologii z pewnością korzystnie wpływa na odporność społeczeństwa na manipulację różnego typu. Autorowi udaje się pokazać bogactwo oceny technologii, złożoność zagadnień oraz trudności jakie występują, gdy podejmuje się oceny technologii. Swoje założenia badawcze sprecyzowane w obszernym wstępie Autor realizuje z sukcesem, drobiazgowo i na rozbudowanym tle historycznym. Postawione cele badawcze zostają zrealizowane. Ocena technologii pozostaje interesującym polem dla refleksji filozoficznonaukowej, którą Autor snuje w swojej pracy wykazując możliwość jej filozoficznego ugruntowania. Otwartym pytaniem pozostaje kto powinien podejmować się tak ważnego zadania jakim jest ocena technologii? Czy wystarczy do tego wiedza merytoryczna

czy również należałoby wymagać określonych kwalifikacji etycznych? Jakkolwiek by na to pytanie nie odpowiedzieć, problem pozostaje nierozwiązany, a postać konkretnego człowieka lub zespołu badawczego zajmującego się oceną technologii nabiera coraz większego znaczenia wraz z postępem technologicznym i coraz mocniej odczuwalnym wpływem techniki i technologii na ludzkie życie pod każdym względem.

Podsumowując uwagi na temat monografii przedłożonej jako główne osiągnięcie naukowe Habilitanta, należy podkreślić, że jest to dzieło niezwykle obszerne, napisane stylem bardzo rozbudowanym, w którym większość zdań jest wielokrotnie złożonych. Ponieważ Autor opiera się głównie na dokonaniach niemieckich badaczy styl ten wydaje się być zaczerpnięty z języka niemieckiego, dla którego taka składania i budowa zdań jest bardzo charakterystyczna. Efektem takiego stylu pisania jest wrażenie „przegadania” omawianych zagadnień, które są same w sobie interesujące. Z jednej strony mankamentem pracy jest rozwlekłe wprowadzenie w problematykę stanowiącą główny temat wraz z rysami historycznymi (pierwsze dwa rozdziały pracy), z drugiej można to rozbudowane wprowadzenie uznać za niezbędne by czytelnik spotykający się po raz pierwszy z omawianymi kwestiami miał pełny obraz poruszanych problemów. Takie wprowadzenie w przypadku nowych zagadnień, mało znanych na rodzimym gruncie, jest ważne i potrzebne, jednak przy tak obszernych prezentacjach całego kontekstu, można odnieść wrażenie, że istota problemu wraz z novum pracy stają się mniej widoczne, a dominujące staje się odczucie iż mamy do czynienia z popularyzowaniem zagadnienia. Docenić należy zaangażowanie Autora w badania nad poruszaną problematyką, jego dążenie do przedstawiania w szerokich kontekstach badanych kwestii. Przedłożona monografia pt.: „Technology Assessment. Ocena technologii – nowe wyzwania dla filozofii nauki i ogólnej metodologii nauk” jest dziełem ważnym dla polskiego czytelnika i prezentującym zagadnienia, o których mówi się relatywnie mało poza gronem specjalistów, a o którym powinno się mówić praktycznie wszędzie i stale, ponieważ wpływ technologii na ludzkie życie obecnie jest nie od przecenienia, a skutki korzystania (lub odrzucania) różnych rozwiązań technicznych są dalekosiężne i nie do końca – co Autor kilkakrotnie podkreśla – do przewidzenia. W pracy można wskazać powtórzenia, tłumaczenia terminów podstawowych, które nie są konieczne oraz wyliczenia godne podręcznika. Brakuje odniesień do konkretnych przykładów oceny technologii. Jeśli chodzi o odniesienia do wpływu na społeczeństwo w monografii pojawiają się ogólniki. Dodatkowo zbyt rozbudowana forma, obszerne wprowadzenia przytłaczają rozdziały poświęcone głównym zagadnieniom i teom jakie Autor chciał zaprezentować i stanowią wspaniały przykład popularyzowania osiągnięć naukowych z innych obszarów

językowych. Mimo wszystkich krytycznych uwag drobiazgowość dowodzenia stawianych tez i hipotez pozwalają ocenić przedłożoną monografię pozytywnie – stanowi ona prezentację oceny technologii i podaje szereg argumentów popierających zastosowanie filozofii w tym zakresie tematycznym.

5. Inne osiągnięcia naukowe i aktywność naukowa

Dr Krzysztof Michalski brał udział w licznych konferencjach krajowych (26 z referatem) oraz zagranicznych (6 wystąpień z referatem) w różnych ośrodkach naukowych (Katowice, Warszawa, Olsztyn i inne). Tematy referatów są zbieżne z publikacjami Autora i deklarowanymi zainteresowaniami. Habilitant również samodzielnie zorganizował jedną konferencję międzynarodową pt.: „Europäische Informationsgesellschaft - gestern - heute - morgen”, 23-24.01.2009 na Politechnice Rzeszowskiej oraz uczestniczył w kilku konferencjach jako panelista lub prowadzący sekcję, był również przewodniczącym komitetu organizacyjnego dwóch konferencji oraz siedmiokrotnie członkiem komitetu organizacyjnego konferencji naukowej.

Kandydat uczestniczył w pracach międzynarodowego zespołu realizującego projekt badawczy INDUSTRY 4.0 IN CEE, koordynowany przez EA - European Academy of Technology and Innovation Assessment GmbH (Institut fuer qualifizierende Innovationsforschung und -beratung (IQIB) gGmbH) i finansowany ze Srodków Federalnego Ministerstwa Edukacji i Nauki (BMBWF) RFN w ramach „grantu na grant”. Ponadto Habilitant jest członkiem zespołu badawczego Polskiego Towarzystwa Oceny Technologii wykonującego zadanie badawcze Assessment of the possibility of applying selected solutions in the field of security engineering to strengthen the protection of religious objects in the EU against terrorist threats w ramach międzynarodowego projektu badawczego SHIELD (solutions to enhance Interfaith protection of places of worship from terrorist Danger), realizowanego 2022-2024 z programu grantowego „Horizon2020”.

Habilitant jest członkiem sieci badawczej CultMedia - International Network of Cultural Diversity and New Media oraz NTA (Network of Technology Assessment) i jak również jest oficjalnym przedstawicielem Polskiego Towarzystwa Oceny Technologii w NTA. Dr Krzysztof Michalski jest stałym przedstawicielem Polski w Berlińskiej Konferencji Instytucji Bezpieczeństwa, jak również był jednym z czterech inicjatorów powstania Polskiej Akademickiej Sieci Oceny Technologii, na bazie której powołano do życia Polskie

Towarzystwo Oceny Technologii (PTOT). Jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, oddział w Rzeszowie.

Habilitant ma za sobą naukowe staże badawcze za granicą w Niemczech, podczas których realizował własne projekty badawcze.

Dr Krzysztof Michalski był również w latach 2016-2019 członkiem Rady Naukowej (Editorial Advisory Board) międzynarodowego kwartalnika „SECURITY CULTURE. SCIENCE - PRACTICE -REVIEW”, pozostaje członkiem Rady Naukowej (Scientific Advisory Board) międzynarodowego kwartalnika „TATuP. Zeitschrift fuer Technikfolgenabschtitzung in Theorie und Praxis”.

Również na polu działalności recenzenta Habilitant może wykazać się kilkunastoma recenzjami dla różnych periodyków, w tym niemieckojęzycznych.

6. Aktywność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzująca naukę

W latach 2011-2021 Habilitant był promotorem 25 prac magisterskich i 49 prac licencjackich na kierunkach studiów: zarządzanie oraz bezpieczeństwo wewnętrzne prowadzonych na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej. Nie były to wprawdzie prace z zakresu filozofii, ale ich liczba jest imponująca. Ponadto Habilitant prowadził w latach 1995-2021 zajęcia dla studentów różnych wydziałów Politechniki Rzeszowskiej z zakresu filozofii, etyki oraz logiki i metodologii nauk.

Habilitant prowadził również zajęcia w latach 2007-2011 dla studentów pedagogiki w jarosławskim Zamiejscowym Ośrodku Dydaktycznym Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi z zakresu filozofii, logiki i etyki.

Habilitant bierze również aktywny udział w organizacji wymiany międzynarodowej studentów i naukowców z uczelniami niemieckimi organizując i koordynując również wykłady gościnne zagranicznych naukowców; podejmuje się również roli tłumacza podczas spotkań naukowych.

Działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzującą naukę należy ocenić pozytywnie.

7. Konkluzja

Całość dotychczasowych osiągnięć dr Krzysztofa Michalskiego należy za wartościowe osiągnięcie. Rozbudowany styl wypowiedzi, jaki widoczny jest w każdej jego pracy naukowej,

może być nużący i często powoduje, że główna myśl chowa się pod zawilóściami stylistycznymi i ozdobnikami językowymi, w natłoku dodatkowych, często zresztą bardzo interesujących informacji. Należy jednak docenić zarówno wybór głównego tematu badań, który nie jest tematem ani specjalnie popularnym, ani łatwym, ani szczególnie mocno rozpowszechnionym na polskim gruncie, a z pewnością jest tematem doniosłym, którym należy się zajmować. Z całą pewnością na duże uznanie zasługuje już nawet samo popularyzowanie filozofii techniki oraz zwracanie uwagi na etyczne aspekty związane z technologiami, ryzykiem i nieprzewidywalnością skutków stosowania technologii oraz następującego rozwoju. Wartościowym jest wskazywanie w wielu miejscach na niemożliwość jednoznacznej oceny technologii, jej skutków, rozkładu jej skutków, wpływu na społeczeństwo i jego poszczególnych członków. Ważnym i doniosłym jest również zwrócenie uwagi na pojawiające się nierówności w rozkładzie skutków technologii oraz na niepewność związaną z podejmowanymi ocenami technologii. Habilitant pokazuje metapoziom różnych aspektów związanych z technologiami i mimo wspomnianego już powyżej „przegadania”, a być może paradoksalnie właśnie dzięki niemu, udaje mu się pokazywać omawianą problematykę w sposób bardzo szeroki, dokładny i wieloaspektowy. Z całą pewnością tak drobiazgowo analizy, pokazywane również z obszernie zarysowanym tłem historycznego rozwoju stanowią ważny wkład do rozwoju nauki. Przedłożona jako główne osiągnięcie monografia pt.: „Technology Assessment. Ocena technologii – nowe wyzwania dla filozofii nauki i ogólnej metodologii nauk” (Rzeszów 2019) jest osiągnięciem, które może stanowić podstawę do nadania stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Jest to dzieło filozoficzne, o dużej wartości informacyjnej, zawiera ogromny materiał dotyczący tytułowego zagadnienia, w szerokim ujęciu, przedstawionym na tle różnorodnych koncepcji etycznych. Dzieło to spełnia kryteria znaczącego osiągnięcia naukowego, jakie zwykle się przyjmować dla rozprawy habilitacyjnej. Pozostały dorobek publikacyjny Habilitanta również jest odpowiedni i świadczy o stałym rozwoju filozoficzno-naukowym.

Całość dorobku naukowego, wraz z aktywnością dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską Kandydata oceniam jako wystarczającą podstawę do nadania dr Krzysztofowi Michalskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii.

Joanna Mysona Byrska